

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українському Робітничому Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Мані.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Редакція за оголошення не відповідає.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС ТРУДЯЩИХ ПОЗА МЕЖАМИ РАД. УКРАЇНИ.

Нинішнє місце статтю тов. М. Поповича в справі одної важкої увазі Десятого З'їзду Товариства Української Робітничо-Фармерської Дім. Виконаним, або дивинням цієї справи вперед дещо заглянулося. Оскільки нам відомо, ЦВК ТУРФДім обговорював цю справу на своїх засіданнях, однак далеко з нею не поступив. Вона є на програмі обговорювання одного з його найближчих засідань. Та не це цікавить, а напак, навіть бажаним є, щоб товариші на шпальтах нашої преси висловилися з приводу цього своєї думки так само, як і висловлює тов. Попович, в дискусійному порядку. Подію статтю тов. Поповича як редакційну — робимо це тому, що вона надто на часі, зачіпає дуже важливу справу, однак уважаємо її дискусійною — не що до потреби скликання такого з'їзду, бо це є рішення з'їзду ТУРФДім, але що до часу скликання. Зрештою — слово за ЦВК ТУРФДім і за нашими організаціями та за читачами нашої преси.

Ще в місяці жовтні, цього року, на з'їзді Товариства Української Робітничо-Фармерської Дім була порушена справа скликання конгресу організованих українських робітників, селян і трудової інтелігенції з усіх країн, поза межами Радянської України. Десятий з'їзд ТУРФДім дустрив цю пропозицію прийняти і однодушно ухвалив резолюцію, в якій пропонується "у найближчому майбутньому скликати всесвітній конгрес організованих українських робітників, селян і трудової інтелігенції в такій країні і такому місті, як це виявиться можливим після порозуміння між важливими організаціями українського трудового народу Канади, Злучених Держав і Європи, поза межами Радянської України".

Угаданий резолюції зовсім самітливо вгадується на те, що "в європейських країнах виступали й досі виступають представники різних українських іммігрантських утворень і огорожують себе речинками українського народу, представниками українців поза межами Радянської України, хоч ніякого зв'язку між спільними інтересами з масами вони не мають". А також вказується, зовсім правильно, й на те, що "організовані українські робітники, селяни і трудова інтелігенція, що живуть в різних країнах-поза межами Радянської України, досі не порозумілися між собою і не встановили таких зв'язків, які необхідні для спільного вислову своїх думок і визначення єдиного становища відносно своїх важливих, загальних справ і питань громадського, культурного, економічного та політичного характеру".

Тому то з'їзд ТУРФДім визнав необхідність такого спільного порозуміння та зв'язку, які можна б встановити на запропонованому конгресі, і доручив Центральному Виконавчому Комітетові ТУРФДім "негайно порозумітися з такими організаціями, пропонуючи їм на черзі програми конгресу, час, країну й місце, де, на думку ЦВК, було б найкраще такий конгрес скликати, право представництва, спосіб покриття копій та з'їзду, виступи чи висловити свою думку відносно цієї пропозиції, внести поправки або доповнення до програми і т. д.". З'їзд дав неограничені уповноваження ЦВК ТУРФДім "поробити всі необхідні кроки й старання, щоб ТУРФДім було належно репрезентоване на конгресі".

На жаль ця резолюція так і залишилася досі тільки в друкованому з'їзді ТУРФДім. З незалежних від його причин, ЦВК ТУРФДім досі не міг цієї справи рушити вперед. Найвпевнішим шляхом до спонукання до цього до зашкварення нині не тільки організацій українських робітників, селян і трудової інтелігенції, але й широкого загалу українських працюючих мас у всіх країнах, поза межами Радянської України, є робітничая преса. Необхідно заговорити про нею в усіх українських робітничих часописах. Організації, що співчували пропозиції скликання такого конгресу, повинні в першу чергу заявити своє становище в цій справі на сторінках преси. ЦВК ТУРФДім, на мою думку, повинен негайно заговорити про цю справу прилюдно в пресі і надалі затримати ініціативу в своїх руках, як представник найбільшої та найчисленнішої української робітничо-селянської організації поза межами Радянської України. Всі інші організації північної та південної Америки, Європи та інших частин світу, повинні прислати свої пропозиції до ЦВК ТУРФДім. ЦВК ТУРФДім, по отриманні тих пропозицій, повинен порозумітися з робітничими організаціями у Злучених Державах, особливо ж з Союзом Українських Робітничих Організацій, щоб остаточно вирішити питання часу, місця й програми конгресу.

Що такий конгрес всі українські дійсно робітничі та селянські організації визнають корисним та необхідним, в цьому я ні на хвилину не сумніваюся. Ще прилюдно про нього не говорився, а вже на пропозицію відгукнулася у своєму "Віснику" українська іммігрантська організація "Союз Українських Громадян у Франції". Відгукнувся й другий, якщо тільки цю справу порушити в пресі.

Для заочаткування дискусії, пропоную взяти на увагу: 1. Час конгресу — місяць грудень, цього року. 2. Місце — Берлін або Париж. 3. Право представництва — найменше по одному представникові від кожної організації. Розгалужені й централізовані організації можуть вислати по одному представникові від кожних двох тисяч своїх членів. 4. Кошти — покриває кожна організація за своїх делегатів. Необхідно негайно заочаткувати збірання фонду на кошти конгресу (в

цьому повинні найбільше допомогти організації в Злучених Державах та Канаді), з якого можна б теж допомогти меншим і слабшим організаціям покрити кошти їхніх делегатів. Цього фонду необхідно зібрати стільки, щоб з нього залишилося ще дещо на заочаткування намеченої конгресом майбутньої праці. 5. Програма конгресу повинна включати обговорення найважливіших питань: а) Становище українських працюючих мас в різних країнах поза межами Рад України (доповіді делегатів). б) Становище організованих українських робітників, селян і трудової інтелігенції, репрезентованих на конгресі, у відношенні до Радянської України (з до західно-українських земель). в) Організаційно-культурні зв'язки і встановлення осередку для них. г) Встановлення центрального інформаційно-пресового бюра.

Ці навіски подані пропозиції нехай послужать для заочаткування дискусії. Вимна думок допоможе виявленню наших потреб та недостатків намечених пропозицій і може швидше довести до здійснення прекрасної думки останнього з'їзду ТУРФДім.

М. Попович.

КРИЗЬ ЧЕРВОНІ ОКУЛЯРИ.

III. Отак знову затинувся й з далішим розгляданням капіталістичної — пропаганди — кризь червоні окуляри, яку наші ведуть патріоти з "Укр. Голосу" називають "наукою". Затинувся й це тому, що окуляри не хотілося нам натягати на ніс, а тому, що брак часу на студіювання отих "наукових" микробів.

Тодж ми отак по трішці прихитаннями. Воно не так вкучиться на нас, ні читачеві. Хоч правду сказати, оті микроби не вимагають дуже пильного й студіювання, бо деякі з них завбільшки скидаються на конюку, а не створили, що його треба розглядати кризь побільшаче шкідливо.

Дивлячись на ту страшну звірку, що своїм випаром затроє окуляри мизок, і не бачуть, не відчувують, що це страшна пропаганда, яка під виглядом науки, поради, оповідань, навіть "слова божого" отруєє душі народу.

Хіба ж багато людей застанеться от хоч би над змістом пописового оголошення, що вони його мистять в бюлетені буржуазної преси. Бачите, рішили вони збудувати в самому серці Нью-Йорку височезну церкву-хмародера, яка коштуватиме величезні гроші. Тодж у своїх оголошеннях про продаж перш в ту церкву вони дають такий заклик:

"Купуйте наші перші, щоб господь бог нам своє місце на вулиці Бродвею. За справу спасення душі свого ближнього ви дістанете п'ять процент зиску".

Що це? Пропаганда, чи молитва?

Але ми вертаємо до Комітету Публічної Інформації міста Квіна, про якого ми говорили й факти наводили в нашій другій статті (гляди "УРВ" з 3 вересня).

В статті "War Propaganda" в "The Saturday Evening Post" автор каже: "Нижній пропагандист не є в стані бути завжди правдивим".

Куди ви це речення переведете кризь червоні окуляри, що винаходите, що буржуазні пропагандисти повинні вміти добре брехати. Тому то вся воєнна пропаганда в Злучених Держав провадилася під ставидою доглядом цензури й тайної поліції.

"Good Lord, what can you say? You can't tell them the truth. This morning we attacked on the whole front and on most of it bloodily repulsed".

(В черкеладі це звучить: "Боже милосердний, що ти можеш сказати? Ти не можеш сказати ні правди. Нині вони атакували на цьому фронті й нас відбили з великими втратами").

Таке казав урядовець американської охорони воєнному кореспонденту.

Ще значить, що про пораженні Люди нічого не знали. Газетам заборонено було писати про пораженні свого фронту. Ім дозволено було писати ли

"науки" не вистарчило в Саскчевані на фармах аргументів проти комуністів і він сказав: "Комуністи крадуть одні в другого жінки" — а закінчив — ми повинні вчитися робити так, як роблять комуністи.

Коли вже фермери розходилися з мітінгу, говорили: "Нам не треба йти до комуністів вчитися, як жінки крадуть".

Цього ми можемо навчитися і від єгомосців.

Ну, цим разом хіба на цьому закінчимо. Ми хотіли ще показати інший бік демократичної пропаганди в Америці, хоч би в Канаді, в часі війни, але ми це розкажемо іншим разом — обовязково розкажемо.

Червокий.

ДОРОЖНІ ЗАМІТКИ.

(Степами Саскчевану й Альберти.)

Розлогії степи Саскчевану дуть на Джеспер Парк докичуть через вікно потягу сумно дивляться своїми оголеними лисинами. Збіжжя з них вже майже зібрано, майже змолочено. Десь-недесь стоить, ще бачиш, цукор, що потріє їх коротеньку солому на січку.

В околицях Саскчевану ще було сакет-такє збіжжя. Зате коло Мус Діко, Ріджайні стоить цілі лани його не скоплені, бо-й косити нема що. Ось до самої залізничної простіся рівний розлогіий лан ячменю. Ріденький, маленький, що ніяка машина-комбайн не спіймає на свої зуби його колосків.

Не бачив цей ячмень дощу цього року — каже старенький фермер. — А зараз ось, як на кішми, гострі осінні краплі дощу вбивають білі колосочки до землі, щоб і худобина їх не позбирала.

Саскчеванські газети — саскчеванські і ріджайніські — ані словечка не пишуть про те, що буде. Ім не до того. Імні шпальти переповнені "державним переворотом". Подумайте, 24 роки ліберальна партія стояла при владі — стояла від часу встановлення в Саскчевані провінціального уряду, і зараз повалені. Консервативна партія прийшла до влади. Не сама, а при допомозі "незалежних" і "прогресивних" політиків.

Ці шпальти буржуазної преси тим заповнені. Бувши ліберальний прем'єр Гарднер за свій провал дістав від своїх однопартійців золоту табакерку. Цей "важкий поділ" також дія стрічка присвоєна.

А зараз же за станцією "Вігар" червоными великими буквами на великому придорожньому камені написано:

"We are starving in the land of plenty".

Цкаво: я той напис бачив з вікна вагону ще в 1925 році. Я його ще від тоді згадую. Тодж був добрий врожай. Цим разом я, нарившись пильно дивився у вікно, щоб побачити чи є ще той камінь. Дощ, що вчора полюск виспадує змелю, — сподаска порох з каміня, і червоная фарба грек аврим кольором на сонці: "We are starving in the land of plenty".

Совіяна Альберти. Вона також бачила сего року багато сонця, однак потерпіла менше, як Саскчеван.

Едмонтон, столиця, що ще 1912 року претендувала на друге Шікаго і плодів "доморослих мільйонерів" — закам'янів у своїй мріі про легку наживу десятків українських доробківців.

Едмонтон жє "The River" каже, а Келгари, столиця південної Альберти, жє нафтою. До Едмонтону, за старанням "Chambers of Commerce", властиво з ласки "Montreal Bulletin", зіхалися три сотки тих, яким ніколи збіжжя не висихає — мільйонерів з жінками, дітьми. Сілар спійрадян їм три потяги з феєнабельними вигонами - ресторанами, присутіями й повіз показувати північні землі.

Едмонтонські газети "The Edmonton Journal" і "The Edmonton Bulletin" переповнені похвалами "Peace River Country" й компліментами для дорогих гостей, які, "натрудившись" на "Peace River", пої

їть... Цього ми можемо навчитися і від єгомосців.

Ну, цим разом хіба на цьому закінчимо. Ми хотіли ще показати інший бік демократичної пропаганди в Америці, хоч би в Канаді, в часі війни, але ми це розкажемо іншим разом — обовязково розкажемо.

Будинок Інституту чистий, всі кімнати світлі, гарно умебльовані. Інститут зараз жє через дорогу від Укр. Роб. Дому, в близькій до шкіль околиці.

На закінчення вчительської конференції відбувся в Укр. Роб. Домі великий концерт, в якому взяли участь і вчителі. Організована молодь при Укр. Роб. Домі пригтовляється на неділю до святкування Міжнародного Дня Молоді.

Ще одним цікава албертійська столиця: ви у ній не дистанете ранішньої англійської газети... Мусите, якщо цікавитеся новинками, зранку купувати келгарську газету, що є 8 годин їзди від Едмонтону.

Тодж нічого не подієте? Виздаючи, наприклад, в 9-й годині рано з Едмонтону в напрямки Келгари, ви читатимете новинки не з едмонтонської, а з келгарської газети.

Зі шпальт келгарської буржуазної преси (а там інакше й нема) тхє нафтою. Довкола Келгари нафта, але найбільше її на шпальтах келгарських газет. Вертять глибокі криниці — по 4,000—5,000 футів, і чим глибоше, тим більше нафти. Вже й між робітниками ходять байки про те, як один, то другий, що вчєра нема ще ані пєнта за душою, нині має вже десятки тисяч, а за пару тижнів (хто зна!) може стати Рокіфелером... Аджє-ж, Рокіфелєр, кажуть, за молодих літ живився викладач "бек-лайн"?

Дромгелєр жє вам більше не "Town", ає "City" — "City of Drummheller". Я сам є бачив. Хоч правда, від переміни назви він не тільки другим Лондоном не зробився, але взагалі не збільшився. Однак невдовзі збільшиться... Миська рада вже старіється, щоб прилучити до Дромгелєра — Нью-Хестл. Вирить, що як тільки наші товариші збудують Укр. Роб. Дім, що буде одним будинком, який личить "City", то негайно Ньюхестл буде прилучений до "City of Drummheller".

Поки батьки міста пєкдують своїм "City" — агенти думспівни на спілку з майновласниками всіма силами стараються прилучити дромгелєрських майнерів до Юнайтед Майн Воркерс оф Америка... А провідники Майн Воркерс Юнона оф Канада-суть в Келгарі лану й тьако їх витягнути з тої нори на світ божий.

Українські жє робітники в Дромгелєр жє будують новий будинок на місці згорілого. Кажуть, що ще німи провадять свою культурно-освітню діяльність в новому будинку.

Саскчеванські міста будують. В Саскатуні, Ріджайні з весни був великий чисто американський "бум". Сподівалися уржаю. Але зараз все це припало. Джеспер! Моторс, що збудував в Ріджайні величезну есервської "содологої" і чекають на устє висяєння... Але не вярить, що содологог наважиться вказати до Едмонтону свого соціолога.

В Укр. Роб. Домі недавно закінчилася вчительська конференція, на яку прибули вчителі Саскчевану, Альберти й Бритиш Колумбія. Був це дуже оживлений тиждень в Укр. Роб. Домі в Едмонтоні. Попри конференцію пригтовлялися відкриття "Студентського Інституту ТУРФДім", що його на рішєння останнього з'їзду купили албертійський Провком.

Майже всі вчителі жєкали, жє в Інституті. Відбується будинку, як і заочаткування цієї нової галузі освітньої діяльності, є важною подією в житті ТУРФДім. Вже при кінці серпня прибув гурток фермер-

Волінець.